

Luk

Chapter 14

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1   καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος
Lan dados ing sang rawuh Panjenenganipun dhateng griya satunggaling
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2064](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3624](#) [G5100](#)
- τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων, σαββάτω φαγεῖν ἄρτον, καὶ
saking-para pangageng saking-para tiyang-Farisi Sabat dhahar roti lan
[G3588](#) [G0758](#) [G3588](#) [G5330](#) [G4521](#) [G5315](#) [G0740](#) [G2532](#)
- αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.
piyambakipun-sadaya wonten ngawasi Panjenenganipun
[G0846](#) [G1510](#) [G3906](#) [G0846](#)

Ing sawijining dina, pinuju dina Sabat, Gusti Yesus rawuh ing omahe sawijining panggedhene wong Farisi, arep dhahar roti ana ing kono. Kabeh wong kang ana ing kono padha ngulatake Panjenengane kanthi temenan.

- 2   καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν
lan lah manungsa satunggaling wonten kembung-banyu wonten-ngajeng
[G2532](#) [G3708](#) [G0444](#) [G5100](#) [G1510](#) [G5203](#) [G1715](#)
- αὐτοῦ.
Panjenenganipun
[G0846](#)

Lah ing kono tumuli ana wong lara busung ngadeg ing ngarsane.

- 3   καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ
lan mangsuli sang Gusti-Yésus ngendika dhateng para ahli-angger-angger lan
[G2532](#) [G0611](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3544](#) [G2532](#)
- Φαρισαίου, λέγων, Ἔξεστιν τῷ σαββάτω θεραπεῦσαι ἢ οὐ?
tiyang-Farisi ngendika Punapa-kalilan ing-sang Sabat nyarasaken utawi mboten
[G5330](#) [G3004](#) [G1832](#) [G3588](#) [G4521](#) [G2323](#) [G2228](#) [G3756](#)

Gusti Yesus banjur ngandika marang para ahli Toret lan para wong Farisi mangkene: "Marasake wong ing dina Sabat iku kena apa ora?"

- 4   οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος, ἰάσατο αὐτόν, καὶ
para nanging mendel lan nyepeng nyarasaken piyambakipun lan
[G3588](#) [G1161](#) [G2270](#) [G2532](#) [G1949](#) [G2390](#) [G0846](#) [G2532](#)
- ἀπέλυσεν.
ngeculaken
[G0630](#)

Kabeh padha meneng bae. Panjenengane banjur ngasta tangane wong kang lara mau lan diwarasake sarta didhawuhi lunga.

5	καὶ lan G2532	πρὸς dhateng G4314	αὐτοὺς piyambakipun-sadaya G0846	εἶπεν, ngendika G3004	Τίνος Sinten G5101	ύμῶν panjenengan-sadaya G4771	υἱὸς ἢ putra utawi G5207 G2228	
	βοῦς sapi G1016	εἰς dhateng G1519	φρέαρ sumur G5421	πεσεῖται, dhawah G4098	καὶ lan G2532	οὐκ mboten G3756	εὐθέως enggal G2112	ἀνασπάσει narik-minggah G0385
	ἐν ing G1722	ἡμέρα dinten G2250	τοῦ sang G3588	σαββάτου? Sabat G4521				αὐτὸν, piyambakipun G0846

Sawise mangkono banjur ngandika marang wong-wong mau: "Sapa panunggalanmu, kang anake utawa sapine kecemplung ing sumur, ora banjur enggal-enggal nulungi dientasake, sanadyan ing dina Sabat?"

6	καὶ lan G2532	οὐκ mboten G3756	ἴσχυσαν saged G2480	ἀνταποκριθῆναι mangsuli G0470	πρὸς dhateng G4314	ταῦτα. punika-wau G3778
---	-------------------------------------	--	---	---	--	---

Wong-wong mau ora ana kang bisa ngaturi wangsulan.

7	Ἔλεγεν Ngendika G3004	δὲ nanging G1161	πρὸς dhateng G4314	τοὺς para G3588	κεκλημένους ingkang-katimbalan G2564	παραβολήν, pasemon G3850	ἐπέχων nggatosaken G1907
	πῶς kadospundi G4459	τὰς para G3588	πρωτοκλισίας palenggahan-ngajeng G4411	ἐξελέγοντο, milih G1586	λέγων ngendika G3004	πρὸς dhateng G4314	αὐτούς, piyambakipun-sadaya G0846

Bareng Gusti Yesus mirsa dhayoh-dhayoh padha milih papan palinggihan ing ngarep dhewe, banjur padha dipangandikani pasemon mangkene:

8	Ὅταν Manawi G3752	κληθῆς dipunimbali G2564	ὑπό dening G5259	τινος satunggaling G5100	εἰς dhateng G1519	γάμους, pahargyan-temanten G1062	μὴ sampun-ngantos G3361
	κατακλιθῆς lenggah G2625	εἰς ing G1519	τὴν sang G3588	πρωτοκλισίαν, palenggahan-ngajeng G4411	μή, sampun-ngantos G3361	ποτε ngantos G4219	ἐντιμότερός langkung-kinurmatan G1784
	σου panjenengan G4771	ἢ punika G1510	κεκλημένος ingkang-katimbalan G2564	ὑπ' dening G5259	αὐτοῦ, piyambakipun G0846		

"Manawa kowe diulemi jagong manten, kowe aja linggih ing ngarep dhewe, awit bokmanawa kang duwe gawe wis ngulemi wong kang luwih dhuwur pangkate tinimbang karo kowe,

9	καὶ lan G2532	ἐλθῶν, rawuh G2064	ὁ sang G3588	σὲ panjenengan G4771	καὶ lan G2532	αὐτὸν piyambakipun G0846	καλέσας, ingkang-nimbali G2564	ἐρεῖ badhé-ngendika G2046
	σοι, dhateng-panjenengan G4771		Δὸς Paringna G1325	τούτω dhateng-punika G3778	τόπον, panggenan G5117	καὶ lan G2532	τότε lajeng G5119	
	ἄρξη panjenengan-badhé-wiwit G0756		μετὰ kanthi G3326	αἰσχύνης isin G0152	τὸν sang G3588	ἔσχατον pungkasan G2078	τόπον panggenan G5117	κατέχειν. nyepeng G2722

supaya wong kang ngulemi kowe lan wong mau aja padha marani kowe lan calathu marang kowe: Kula aturi mingser, palenggahan punika kagem sadherek punika. Kowe banjur kapeksa ngalih linggih ing buri dhewe kalawan wirang.

- 10 ἄλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεῖς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον
nanging manawi panjenengan-katimbangan tindaka lenggaha ing sang pungkasan
[G0235](#) [G3752](#) [G2564](#) [G4198](#) [G0377](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2078](#)
- τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκῶς σε, ἐρεῖ
ranggenan supados manawi rawuh sang ingkang-nimbali panjenengan badhé-ngendika
[G5117](#) [G2443](#) [G3752](#) [G2064](#) [G3588](#) [G2564](#) [G4771](#) [G2046](#)
- σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. τότε ἔσται
dhateng-panjenengan Mitra kawula-minggaha langkung-nginggil lajeng badhé-wonten
[G4771](#) [G5384](#) [G4320](#) [G0511](#) [G5119](#) [G1510](#)
- σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν
dhateng-panjenengan kamulyan wonten-ngarsanipun sedaya para
[G4771](#) [G1391](#) [G1799](#) [G3956](#) [G3588](#)
- συνανακειμένων σοι;
ingkang-kalenggahaken-sesarengan dhateng-panjenengan
[G4873](#) [G4771](#)

Mulane, manawa kowe diulemi, linggiha ing buri dhewe. Bokmanawa mengko sing duwe omah banjur marani lan calathu marang kowe: Sadherek, mangga kula aturi lenggah ing ngajeng. Temahan kowe katon anggonmu kajen ana ing ngarepane para dhayoh liyane kabeh.

- 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν
amargi saben-tiyang sang ingkang-ngluhuraken piyambakipun-piyambak
[G3754](#) [G3956](#) [G3588](#) [G5312](#) [G1438](#)
- ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν
badhé-dipunandhapaken lan sang ingkang-ngandhapaken piyambakipun-piyambak
[G5013](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5013](#) [G1438](#)
- ὑψωθήσεται.
badhé-dipunluhuraken
[G5312](#)
- Sabab sing sapa ngluhurake awake dhewe, bakal kaasorake, lan sing sapa ngasorake awake dhewe bakal diluhurake.
- 12 Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκῶτι αὐτόν, Ὅταν
Ngendika nanging ugi dhateng-sang ingkang-nimbali Panjenenganipun Manawi
[G3004](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2564](#) [G0846](#) [G3752](#)
- ποιῆς σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
panjenengan-damel dhahar-énjang utawi dhahar-sonten sampun-ngantos nimbali para
[G4160](#) [G0712](#) [G2228](#) [G1173](#) [G3361](#) [G5455](#) [G3588](#)
- φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
mitra panjenengan ugi-mboten para sadhèrèk panjenengan ugi-mboten para
[G5384](#) [G4771](#) [G3366](#) [G3588](#) [G0080](#) [G4771](#) [G3366](#) [G3588](#)
- συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ
sanak panjenengan ugi-mboten tanggung sugih sampun-ngantos ngantos ugi
[G4773](#) [G4771](#) [G3366](#) [G1069](#) [G4145](#) [G3361](#) [G4219](#) [G2532](#)
- αὐτοὶ πιαμπakipun-sadaya ἀντικαλέσωσίν σε, καὶ γένηται ἀνταπόδομά
piyambakipun-sadaya nimbali-wangsul panjenengan lan dados piwales
[G0846](#) [G0479](#) [G4771](#) [G2532](#) [G1096](#) [G0468](#)
- σοι;
dhateng-panjenengan
[G4771](#)

Gusti Yesus uga banjur ngandika marang wong kang ngaturi rawuh Panjenengane: “Manawa kowe nganakake pista ing wayah awan utawa bengi, kowe aja ngulemi mitra-mitramu, utawa sadulur-sadulurmu, utawa sanak-kadangmu utawa tangga-teparomu kang sugih-sugih, amarga iku bakal padha males genti ngulemi kowe, dadi kowe wis oleh piwales.

- 13 ἄλλ’ ὅταν δοχὴν ποιῆς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπίρους, χωλοὺς,
nanging manawi pista panjenengan-damel timbalana mlarat cacat pincang
[G0235](#) [G3752](#) [G1403](#) [G4160](#) [G2564](#) [G4434](#) [G0376](#) [G5560](#)

τυφλοὺς;
wuta
[G5185](#)

Nanging, manawa kowe nganakake pista, ngulemana wong-wong kang mlarat, kang cacat, kang lumpuh lan kang wuta.

- 14 καὶ μακάριος ἔση; ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί
lan rahayu panjenengan-badhé-wonten amargi mboten gadhah males
[G2532](#) [G3107](#) [G1510](#) [G3754](#) [G3756](#) [G2192](#) [G0467](#)
- σοι; ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει
dhateng-panjenengan badhé-dipunwales amargi dhateng-panjenengan ing sang patangen
[G4771](#) [G0467](#) [G1063](#) [G4771](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0386](#)

τῶν δικαίων.
saking-para tiyang-mursid
[G3588](#) [G1342](#)

Yen mangkono kowe bakal rahayu, amarga wong iku kabeh ora padha duwe kang dianggo males marang kowe. Dene kowe bakal tanpa piwales besuk ing dina patangening para wong mursid.”

- 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα,
Mireng nanging satunggaling saking-para ingkang-kalenggahaken-sesarengan punika-wau
[G0191](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G4873](#) [G3778](#)

εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ
ngendika dhateng-Panjenenganipun Rahayu sinten badhé-dhahar roti ing sang
[G3004](#) [G0846](#) [G3107](#) [G3748](#) [G5315](#) [G0740](#) [G1722](#) [G3588](#)

βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
kraton sang Gusti-Allah
[G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Krungu pangandika kang mangkono iku, ana sawijining dhayoh kang matur marang Gusti Yesus: “Rahayu tiyang ingkang sami badhe kasegah nedha wonten ing Kratoning Allah.”

- 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις ἐποίει
sang nanging ngendika dhateng-piyambakipun Manungsa satunggaling damel
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0444](#) [G5100](#) [G4160](#)

δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς.
dhahar-sonten ageng lan nimbali kathah
[G1173](#) [G3173](#) [G2532](#) [G2564](#) [G4183](#)

Nanging Gusti Yesus ngandika marang wong mau: “Ana wong nganakake pista gedhen lan ngulemi wong akeh.

- 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου,
lan ngutus sang abdi piyambakipun ing-sang wekdal sang dhahar-sonten
[G2532](#) [G0649](#) [G3588](#) [G1401](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5610](#) [G3588](#) [G1173](#)

εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν.
matur dhateng-para ingkang-katimbalan Rawuha amargi sampun samekta wonten
[G3004](#) [G3588](#) [G2564](#) [G2064](#) [G3754](#) [G2235](#) [G2092](#) [G1510](#)

Bareng wis ndungkap wayahe bujana, bature dikongkon pratela marang wong kang padha diulemi: Sumangga sami karsaa rawuh, amargi sadaya-sadayanipun sampun cumawis.

- 18 καὶ ἦρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν
lan wiwit saking satunggal sedaya nolak sang sepisan ngendika
[G2532](#) [G0756](#) [G0575](#) [G1520](#) [G3956](#) [G3868](#) [G3588](#) [G4413](#) [G3004](#)
- αὐτῶ, Ἄγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθῶν ἰδεῖν
dhateng-piyambakipun Pategal kula-tumbas lan gadhah kabetahan medal ningali
[G0846](#) [G0068](#) [G0059](#) [G2532](#) [G2192](#) [G0318](#) [G1831](#) [G3708](#)
- αὐτόν; ἐρωτῶ σε ἔχε με παρητημένον.
piyambakipun kula-nyuwun panjenengan gadhaha kula ingkang-mboten-saged-rawuh
[G0846](#) [G2065](#) [G4771](#) [G2192](#) [G1473](#) [G3868](#)

Nanging kabeh padha bebarengan nyuwun ngapura. Wong kang kapisan matur mangkene: Kula mentas tumbas pategilan, kula badhe ningali mrika, mila kula nyuwun pangapunten.

- 19 καὶ ἕτερος εἶπεν, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι
lan sanèsipun ngendika Jodho sapi kula-tumbas gangsal lan kesah
[G2532](#) [G2087](#) [G3004](#) [G2201](#) [G1016](#) [G0059](#) [G4002](#) [G2532](#) [G4198](#)
- δοκιμάσαι αὐτά; ἐρωτῶ σε ἔχε με
nyobi piyambakipun-sadaya kula-nyuwun panjenengan gadhaha kula
[G1381](#) [G0846](#) [G2065](#) [G4771](#) [G2192](#) [G1473](#)
- παρητημένον.
ingkang-mboten-saged-rawuh
[G3868](#)

Wong liyane matur mangkene: Kula mentas tumbas lembu gangsal rakit, kula badhe kesah nyobi lembu-lembu punika, mila nyuwun pangapunten.

- 20 καὶ ἕτερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγνημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ
lan sanèsipun ngendika Garwa kula-emah-emah lan mila punika mboten
[G2532](#) [G2087](#) [G3004](#) [G1135](#) [G1060](#) [G2532](#) [G1223](#) [G3778](#) [G3756](#)
- δύναμαι ἐλθεῖν.
saged rawuh
[G1410](#) [G2064](#)

Wong liyane maneh matur: Kula saweg kemawon emah-emah, mila boten saged sowan.

- 21 καὶ παραγενόμενος, ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ
lan wangsul sang abdi matur dhateng-sang bendara piyambakipun
[G2532](#) [G3854](#) [G3588](#) [G1401](#) [G0518](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0846](#)
- ταῦτα. τότε ὀργισθεῖς, ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ
punika-wau lajeng duka sang juragan-griya ngendika dhateng-sang abdi
[G3778](#) [G5119](#) [G3710](#) [G3588](#) [G3617](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1401](#)
- αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως,
piyambakipun Medala enggal dhateng para lurung lan gang sang kutha
[G0846](#) [G1831](#) [G5030](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4113](#) [G2532](#) [G4505](#) [G3588](#) [G4172](#)
- καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀναπίρους, καὶ τυφλοὺς, καὶ χωλοὺς, εἰσάγαγε
lan para mlarat lan cacat lan wuta lan pincang beta
[G2532](#) [G3588](#) [G4434](#) [G2532](#) [G0376](#) [G2532](#) [G5185](#) [G2532](#) [G5560](#) [G1521](#)
- ᾧδε.
wonten-ing-ngriki
[G5602](#)

Batur mau banjur mulih ngaturake iku kabeh marang lurahe. Kang duwe omah nepsu banget sarta calathu marang bature: Enggal menyanga ing dalan-dalan lan lurung-lurung kutha, wong mlarat, wong cacad, wong picak lan wong lumpuh padha iriden mrene.

- 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὁ ἐπέταξας, καὶ
lan ngendika sang abdi Gusti sampun-dados punapa Panjenengan-dhawuh lan
[G2532](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1401](#) [G2962](#) [G1096](#) [G3739](#) [G2004](#) [G2532](#)
- ἔτι τὸς ἐστίν.
taksih panggenan wonten
[G2089](#) [G5117](#) [G1510](#)

Bature tumuli matur: Bendera, sadaya dhawuh panjenengan sampun kalampahan, ewasamanten papanipun taksih tirah.

- 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελε εἰς τὰς ὁδοὺς
lan ngendika sang bendera dhateng sang abdi Medala dhateng para margi
[G2532](#) [G3004](#) [G3588](#) [G2962](#) [G4314](#) [G3588](#) [G1401](#) [G1831](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3598](#)
- καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος;
lan pageren lan meksa mlebet supados kaisi kula sang griya
[G2532](#) [G5418](#) [G2532](#) [G0315](#) [G1525](#) [G2443](#) [G1072](#) [G1473](#) [G3588](#) [G3624](#)

Lurahe banjur calathu marang bature: Menyanga ing lurung-lurung lan ing dalan-dalan cilik, wong-wong sing ana ing kono padha peksanen mlebu mrene, amarga omahku kudu kebak.

- 24 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν
ngendika amargi panjenengan-sadaya bilih mboten-wonten-satunggal saking-para
[G3004](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3762](#) [G3588](#)
- ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων, γεύσεταιί μου τοῦ
tiyang-jaler punika saking-para ingkang-katimbangan badhé-ngraosaken kula sang
[G0435](#) [G1565](#) [G3588](#) [G2564](#) [G1089](#) [G1473](#) [G3588](#)
- δείπνου.
dhahar-sonten
[G1173](#)

Awit aku pitutur marang kowe: Wong kang padha diulemi dhisik mau siji bae ora ana kang bakal ngrasakake suguhanku.”

- 25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί; καὶ
Kesah-sesarengan nanging dhateng-Panjenenganipun tiyang-kathah kathah lan
[G4848](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3793](#) [G4183](#) [G2532](#)
- στραφεῖς, εἶπεν πρὸς αὐτοῦς,
minger ngendika dhateng piyambakipun-sadaya
[G4762](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#)

Kacarita Gusti Yesus banjur tindak kadherekake wong akeh gumrudug. Gusti tumuli minger ngandika marang wong-wong mau:

- 26 Εἶ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
 Pramila satunggaling rawuh dhateng Kula lan mboten nyengiti sang rama
[G1487](#) [G5100](#) [G2064](#) [G4314](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3756](#) [G3404](#) [G3588](#) [G3962](#)
- ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα,
 piyambakipun-piyambak lan sang ibu lan sang garwa lan para putra
[G1438](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3384](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1135](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5043](#)
- καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς; ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν
 lan para sadhèrèk-jaler lan para sadhèrèk-èstri taksih lan ugi sang nyawa
[G2532](#) [G3588](#) [G0080](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0079](#) [G2089](#) [G5037](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5590](#)
- ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής;
 piyambakipun-piyambak mboten saged dados Kula sakabat
[G1438](#) [G3756](#) [G1410](#) [G1510](#) [G1473](#) [G3101](#)

“Manawa ana wong kang sowan ing ngarsaKu, mangka ora sengit marang bapakne, ibune, bojone, anak-anake, sadulur-sadulure lanang utawa wadon, malah nyawane dhewe pisan, iku ora bisa dadi siswaKu.

- 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται
 sinten mboten rikul sang salib piyambakipun-piyambak lan rawuh
[G3748](#) [G3756](#) [G0941](#) [G3588](#) [G4716](#) [G1438](#) [G2532](#) [G2064](#)
- ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
 wingking Kula mboten saged dados Kula sakabat
[G3694](#) [G1473](#) [G3756](#) [G1410](#) [G1510](#) [G1473](#) [G3101](#)

Sing sapa ora manggul salibe lan ngetut buri Aku, iku ora bisa dadi siswaKu.

- 28 Τίς γὰρ ἔξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομήσαι, οὐχὶ
 Sinten amargi saking panjenengan-sadaya badhé menara mbangun punapa-mboten
[G5101](#) [G1063](#) [G1537](#) [G4771](#) [G2309](#) [G4444](#) [G3618](#) [G3780](#)
- πρῶτον καθίσας, ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;
 rumiyin lenggah ngétang sang wragad punapa gadhah kanggé ngrampungaken
[G4412](#) [G2523](#) [G5585](#) [G3588](#) [G1160](#) [G1487](#) [G2192](#) [G1519](#) [G0535](#)

Sabab sapa ta panunggalanmu kang arep ngadegake manara, ora linggih dhisik ngetung-etung, apa dhuwite cukup kanggo ngragadi nganti sarampunge.

- 29 ἵνα μὴ ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ
 supados sampun-ngantos ngantos masang piyambakipun dhasar lan mboten
[G2443](#) [G3361](#) [G4219](#) [G5087](#) [G0846](#) [G2310](#) [G2532](#) [G3361](#)
- ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ
 saged ngrampungaken sedaya para ingkang-ningali wiwit dhateng-piyambakipun
[G2480](#) [G1615](#) [G3956](#) [G3588](#) [G2334](#) [G0756](#) [G0846](#)
- ἐμπαίζειν,
 moyoki
[G1702](#)

Supaya manawa wis rampung pandhemene, mangka ora bisa mbacutake, sakehe wong kang weruh aja nganti padha moyoki

- 30 λέγοντες ὅτι, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν
 ngendika bilih Punika sang manungsa wiwit mbangun lan mboten saged
[G3004](#) [G3754](#) [G3778](#) [G3588](#) [G0444](#) [G0756](#) [G3618](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2480](#)
- ἐκτελέσαι.
 ngrampungaken
[G1615](#)

mangkene: Wong iku ngadani gegawean, nanging kok ora bisa ngrampungake!

- 31 Ἦ τίς βασιλεὺς, πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον,
Utawi sinten raja tindak sanèsipun raja nglawan dhateng perang
[G2228](#) [G5101](#) [G0935](#) [G4198](#) [G2087](#) [G0935](#) [G4820](#) [G1519](#) [G4171](#)
- οὐχὶ καθίσας, πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστὶν ἐν δέκα
punapa-mboten lenggah rumiyin badhé-nimbang punapa saged punika kanthi sedasa
[G3780](#) [G2523](#) [G4412](#) [G1011](#) [G1487](#) [G1415](#) [G1510](#) [G1722](#) [G1176](#)
- χιλιάσιν, ὑπαντήσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ’
ewu nglawan dhateng-sang kanthi kalih-dasa ewu ingkang-rawuh nglawan
[G5505](#) [G5221](#) [G3588](#) [G3326](#) [G1501](#) [G5505](#) [G2064](#) [G1909](#)
- αὐτόν?
piyambakipun
[G0846](#)

Utawa, ratu ngendi sing arep andon perang mungsuh ratu liyane, kok ora lenggah dhisik prelu nggalih-nggalih, apa wadyabala saleksa iku cukup kanggo nglawan mungsuh kang nekani kalawan nggawa bala rong leksa?

- 32 εἰ δὲ μή γε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας,
pramila nanging mboten taksih piyambakipun tebih wonten utusan ngutus
[G1487](#) [G1161](#) [G1490](#) [G2089](#) [G0846](#) [G4206](#) [G1510](#) [G4242](#) [G0649](#)
- ἔρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
nyuwun para bab tentrem
[G2065](#) [G3588](#) [G4314](#) [G1515](#)

Manawa ora, mesthi banjur utusan, mumpung mungsuh iku isih adoh, prelu nakokake prajanjian-prajanjiane bedhamen.

- 33 οὕτως οὖν πᾶς ἕξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
mekaten mangka saben-tiyang saking panjenengan-sadaya ingkang mboten nilaraken
[G3779](#) [G3767](#) [G3956](#) [G1537](#) [G4771](#) [G3739](#) [G3756](#) [G0657](#)
- πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου
sedaya para piyambakipun-piyambak barang-darbekipun mboten saged dados Kula
[G3956](#) [G3588](#) [G1438](#) [G5225](#) [G3756](#) [G1410](#) [G1510](#) [G1473](#)
- μαθητής.
sakabat
[G3101](#)

Mangkono uga saben wong panunggalanmu, kang ora bisa ninggal sabarang darbeke kabeh, iku ora bisa dadi siswaKu.

- 34 Καλὸν οὖν τὸ ἄλας, ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἄλας μωρανθῆ,
Saé mangka sang uyah pramila nanging ugi sang uyah dados-tanpa-rasa
[G2570](#) [G3767](#) [G3588](#) [G0217](#) [G1437](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0217](#) [G3471](#)
- ἐν τίνι ἀρτυθήσεται?
ing punapa badhé-dipunrasani
[G1722](#) [G5101](#) [G0741](#)

Uyah iku pancen apik, nanging manawa uyah iku ilang asine, apa kang kanggo mulihake rasane?

35	οὔτε	εἰς	γῆν,	οὔτε	εἰς	κοπρίαν	εὐθετόν	ἐστιν;	ἔξω
	mboten	kanggé	siti	mboten	kanggé	rabuk	sae	punika	saking-njawi
	G3777	G1519	G1093	G3777	G1519	G2874	G2111	G1510	G1854
	βάλλουσιν	αὐτό.	ὁ	ἔχων		ᾠτα	ἀκούειν,	ἀκουέτω.	
	mbucal	piyambakipun	sang	ingkang-gadhah		talingan	mireng	mirengna	
	G0906	G0846	G3588	G2192		G3775	G0191	G0191	

Wis ora ana gunane, kanggoa tegal utawa kanggoa rabuk, mung banjur dibuwang bae. Sing sapa duwe kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna!